

Briselē, 2026. gada 1. jūlijā
(OR. en)

11291/26

**Starpiestāžu lieta:
2025/0265 (CNS)**

**ATO 35
CADREFIN 319**

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2026. gada 29. jūnijs

Saņēmējs: delegācijas

Temats: Priekšlikums – PADOMES REGULA, ar ko laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam izveido Kodoldrošuma sadarbības un dezekspluatācijas instrumentu un atceļ Regulas (Euratom) 2021/100 un (Euratom) 2021/948 – daļēja vispārēja pieeja

Pielikumā pievienots daļējas vispārējās pieejas teksts attiecībā uz priekšlikumu Padomes Regulai, ar ko laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam izveido Kodoldrošuma sadarbības un dezekspluatācijas instrumentu un atceļ Regulas (Euratom) 2021/100 un (Euratom) 2021/948, vienošanās par kuru tika panākta Padomes (Nodarbinātība, sociālā politika, veselība un patērētāju tiesību aizsardzība) sanāksmē 2026. gada 29. jūnijā.

Priekšlikums

PADOMES REGULA,

**ar ko laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam izveido Kodoldrošuma sadarbības un
dezekspluatācijas instrumentu un atceļ Regulas (Euratom) 2021/100 un (Euratom) 2021/948**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 203. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ¹,

tā kā:

- (1) Šīs regulas mērķis ir izveidot noteikumus un procedūras sadarbības kodoldrošuma jomā un dezekspluatācijas darbībām, ko Eiropas Atomenerģijas kopiena ("Kopiena") veic saskaņā ar Kodoldrošuma sadarbības un dezekspluatācijas instrumentu ("instruments").

¹ ...atzinums, OV

- (2) Lai uzturētu un veicinātu kodoldrošuma un tā regulējuma nepārtrauktu uzlabošanu, Padome pieņēma direktīvu 2009/71/Euratom ². Minētā direktīva un augstie Kopienā īstenotie kodoldrošuma, pretradiācijas aizsardzības un radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas standarti ir piemēri, kas jāizmanto, lai mudinātu trešās valstis pieņemt līdzvērtīgi augstus standartus.
- (3) Kopiena un tās dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses Konvencijai par kodoldrošību, kas pieņemta 1994. gada 17. jūnijā ³, un Kopējai lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošas apsaimniekošanas konvencijai, kas pieņemta 1997. gada 5. septembrī ⁴.
- (4) Savienības dalībvalstis ir 1968. gada 1. jūlijā parakstītā Kodolieroču neizplatīšanas līguma puses un papildu protokolu piemēro saviem attiecīgajiem Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (SAEA) garantiju nolīgumiem ⁵.

² Padomes Direktīva 2009/71/Euratom (2009. gada 25. jūnijs), ar ko izveido Kopienas kodoliekārtu kodoldrošības pamatstruktūru (OV L 172 2.7.2009., 18. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

³ OV L 318, 11.12.1999., 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/1999/819/oj>.

⁴ Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra (SAEA), 1997. gada 5. septembrī pieņemtā Kopējā lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošas apsaimniekošanas konvencija, kas stājas spēkā 2001. gada 18. jūnijā. Pieejama: <https://www.iaea.org/topics/nuclear-safety-conventions/joint-convention-safety-spent-fuel-management-and-safety-radioactive-waste>

⁵ Nolīguma(-u) starp valsti(-īm) un Starptautisko Atomenerģijas aģentūru par garantiju piemērošanu papildprotokola paraugs (INFCIRC/540), ko SAEA valde apstiprinājusi 1997. gada 15. maijā. Pieejams tiešsaistē: [INFCIRC/540 - Nolīguma\(-u\) starp valsti\(-īm\) un Starptautisko Atomenerģijas aģentūru par garantiju piemērošanu papildu protokola paraugs, un Nolīguma starp Franciju, Eiropas Atomenerģijas kopienu un Starptautisko Atomenerģijas aģentūru par garantiju piemērošanu Francijā papildprotokols \(INFCIRC/290/Add.1\), ko valde apstiprinājusi 1998. gada 11. jūnijā. Pieejams tiešsaistē: INFCIRC/290/Add.1 - Nolīguma starp Franciju, Eiropas Atomenerģijas kopienu un Starptautisko Atomenerģijas aģentūru par garantiju piemērošanu Francijā papildprotokols](#)

- (5) Tā kā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums (“*Euratom* līgums”) aptver gan iekšējo, gan ārējo politiku un paredz sinerģiju starp abām jomām, šim instrumentam ir divi komponenti, kas attiecas attiecīgi uz ārējām un iekšējām darbībām.
- (6) Instrumenta ārējam komponentam būtu jāatbalsta darbības starptautiskajā kodoldrošuma sadarbībā, pamatojoties uz darbībām, kas iepriekš atbalstītas saskaņā ar Padomes Regulu (Euratom) 2021/948 ⁶. Ārējais komponents atbilst ārējai darbībai, ko atbalsta saskaņā ar Regulu (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”], un papildina to. ⁷
- (6A) Instrumenta ārējam komponentam būtu arī jāveicina starptautiskā sadarbība, kuras pamatā ir konvencijas par kodoldrošumu un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu, mudinot partnervalstis kļūt par minēto konvenciju pusēm un ļaujot periodiski veikt savu valsts sistēmu profesionālizvērtēšanu. Šāda profesionālizvērtēšana nodrošina ārēju novērtējumu par pašreizējo stāvokli un problēmām kodoldrošuma jomā trešās valstīs, tādējādi sniedzot informāciju augsta līmeņa Savienības atbalsta plānošanai un prioritāšu noteikšanai.
- (7) Instrumenta iekšējam komponentam būtu jāatbalsta darbības Komisijas dezekspluatācijas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas jomā (*JRC* programma dezekspluatācijai un atkritumu apsaimniekošanai), nodrošinot to Komisijas kodolsaistību izpildi, kas izriet no iepriekšējām kodolpētniecības darbībām, kuras veiktas Kopīgā pētniecības centra (*JRC*) objektos (proti: *JRC* Gēlā, Beļģijā; *JRC* Karlsrūē, Vācijā; *JRC* Isprā, Itālijā un *JRC* Petenā, Nīderlandē), pamatojoties uz darbībām, kas iepriekš atbalstītas saskaņā ar Padomes Regulu (Euratom) 2021/100 ⁸.

⁶ Padomes Regula (Euratom) 2021/948 (2021. gada 27. maijs), ar kuru izveido Eiropas Starptautiskās kodoldrošuma sadarbības instrumentu, kas papildina Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, pamatojoties uz Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu, un ar ko atceļ Regulu (Euratom) Nr. 237/2014 (OV L 209, 14.6.2021., 79. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/948/oj>).

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) .../... [Eiropa pasaulē], ar ko izveido instrumentu “Eiropa pasaulē” (OV, ..., ... ELI: ...).

⁸ Padomes Regula (Euratom) 2021/100 (2021. gada 25. janvāris), ar ko izveido īpašu finansējuma programmu kodoliekārtu dezekspluatācijai un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanai un atceļ Regulu (Euratom) Nr. 1368/2013 (OV L 34, 1.2.2021., 3. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/100/oj>).

- (8) Programmu izvērtējumi ir parādījuši, ka sarežģītā Savienības finansējuma struktūra administratīvā sloga dēļ ir faktors, kas kavē Savienības budžeta iedarbību, un šis slogs būtu pēc iespējas jāsamazina. Darbības, ko saskaņā ar Regulām (Euratom) 2021/100 un (Euratom) 2021/948 veic starptautiskās kodoldrošuma sadarbības un *JRC* veiktās kodolpētniecības iekārtu dezekspluatācijas jomā, tiek pārgrupētas tā, lai tās ar mērķi samazināt administratīvo slogu reglamentētu ar vienu tiesību aktu.
- (9) Instrumenta vispārējais mērķis ir pārredzamā un pārskatatbildīgā veidā veicināt augsta līmeņa kodoldrošumu, pretradiācijas aizsardzību, nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošu apsaimniekošanu, dezekspluatāciju un iedarbīgu un efektīvu garantiju piemērošanu kodolmateriāliem.
- (10) Šīs regulas mērķis ir arī nodrošināt lielāku elastību plānošanas pieejā, tai skaitā starp atbalsta kārtību un atbalsttiesīgajiem subjektiem, nolūkā reaģēt uz neparedzētām vajadzībām, kas konstatētas izvērtējumos un apspriešanos gaitā saskaņā ar Regulu (Euratom) 2021/948.
- (11) Saskaņā ar šo regulu Kopienas nodrošinātās sadarbības mērķis nav partnervalstīs veicināt kodolenerģiju⁹ vai jaunu kodolelektrostaciju būvniecību, un tā nebūtu jāvirza uz to, lai palielinātu ieņēmumus no kodolelektrostaciju ekspluatācijas elektroenerģijas un siltuma ražošanas vajadzībām.

⁹ Padomes Regula (Euratom) 2021/948 (2021. gada 27. maijs), ar kuru izveido Eiropas Starptautiskās kodoldrošuma sadarbības instrumentu, kas papildina Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, pamatojoties uz Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu, un ar ko atceļ Regulu (Euratom) Nr. 237/2014 (OV L 209, 14.6.2021., 79. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/948/oj>).

- (11.A) Instrumentam būtu jāpalīdz partnervalstīs stiprināt efektīvu un neatkarīgu regulatīvo kontroli un ar drošumu saistītu spēju veidošanas darbības, galvenokārt pievēršoties kompetentajām regulatīvajām iestādēm un attiecīgā gadījumā to izraudzītajām tehniskā atbalsta organizācijām.
- (12) [Ar šo regulu nosaka indikatīvu finansējumu visam instrumentam. Šajā regulā faktiskās cenas aprēķina, piemērojot fiksētu 2 % deflatoru.]
- (13) Nesenā pieredze strauji mainīgajā ekonomiskajā, sociālajā un ģeopolitiskajā vidē liecina, ka ir vajadzīga elastīgāka daudzgadu finanšu shēma un Savienības izdevumu programmas. Šajā nolūkā un saskaņā ar šīs regulas mērķiem finansējumā būtu pienācīgi jāņem vērā mainīgās politikas vajadzības un Savienības prioritātes, kas noteiktas attiecīgajos Komisijas publicētajos dokumentos, Padomes secinājumos un Eiropas Parlamenta rezolūcijās, vienlaikus nodrošinot pietiekamu budžeta izpildes paredzamību.

- (14) Instrumentam piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2024/2509 ¹⁰. Tajā ir paredzēti noteikumi par Savienības vispārējā budžeta izveidi un izpildi, tai skaitā noteikumi par dotācijām, godalgām, nefinanšu ziedojumiem, iepirkumu un netiešo pārvaldību finanšu instrumentu un budžeta garantiju veidā.
- (15) [Instrumentam piešķirto apropriāciju summa, kā arī plānošanas periods un līdzekļu sadalījums dažādām darbībām būtu jāpārskata, pamatojoties uz rezultātiem, kas gūti izvērtēšanā, kura veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 202X/XXXX ¹¹ [Snieguma regula] 10. pantu.]

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/OJ>).

¹¹ Regula (ES) (ES, Euratom) .../... [Snieguma regula] (OV, ..., ... ELI: ...).

- (16) Saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) 2024/2509, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ¹², Padomes regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 ¹³, (Euratom, EK) Nr. 2185/96 ¹⁴ un (ES) 2017/1939 ¹⁵ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tajā skaitā pārkāpumu un krāpšanas novēršanu, atklāšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un – attiecīgā gadījumā – administratīvu un finansiālu sodu uzlikšanu. Konkrētāk, saskaņā ar Regulām (ES, Euratom) Nr. 883/2013 un (Euratom, EK) Nr. 2185/96 Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) var veikt izmeklēšanas, tai skaitā pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) var veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par krāpšanu un citām nelikumīgām darbībām, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ¹⁶. Saskaņā ar Regulu (EU, Euratom) 2024/2509 jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, *EPPO* un Eiropas Revīzijas palātai nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, lai visas trešās personas, kuras iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā, piešķirtu līdzvērtīgas tiesības.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹³ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.95., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹⁴ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292., 15.11.96., 2. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹⁵ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

- (17) [Instrumenti jāīsteno saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) 202X/XXXX [Snieguma regula], ar ko paredz noteikumus par izdevumu izsekošanu un budžeta snieguma satvaru, tai skaitā noteikumus par Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 33. panta 2. punkta attiecīgi d) un f) apakšpunktā minēto būtiska kaitējuma neradīšanas principa un dzimumu līdztiesības principa vienveidīgu piemērošanu, noteikumus par Savienības programmu un darbību snieguma uzraudzību un ziņošanu par to, noteikumus par Savienības finansējuma portāla izveidi, programmu izvērtēšanas noteikumus, kā arī citus visām Savienības programmām piemērojamus horizontālus noteikumus, piemēram, par informāciju, komunikāciju un pamanāmību.]
- (18) Šajā regulā paredzētie Savienības finansējuma veidi un izpildes metodes būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju sasniegt konkrētos darbību mērķus un gūt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un sagaidāmo neatbilstības risku. Būtu arī jāapsver vienreizēju maksājumu, vienotas likmes un vienības izmaksu izmantošana, kā arī finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 125. panta 1. punkta a) apakšpunktā.

- (19) Nolikā izvairīties no dublēšanās saskaņā ar šo regulu īstenoto darbību koordinācija būtu jāpanāk, pastāvīgi strādājot un risinot dialogu ar dalībvalstīm, partnervalstīm un to attiecīgajām iestādēm, it īpaši ar kompetentajām regulatīvajām iestādēm kodoldrošuma, kodolmateriālu garantiju un dezekspluatācijas jomā.
- (20) [Lai nodrošinātu konsekventu ārējās darbības īstenošanu, Regulā (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] ietvertos noteikumus un procedūras attiecīgā gadījumā būtu jāpiemēro instrumenta ārējā komponenta īstenošanai, un šajā regulā ietvertajiem īstenošanas noteikumiem būtu jāatsaucas uz minētās regulas noteikumiem.]
- (21) Attiecībā uz instrumenta ārējo komponentu šajā regulā minētie gada vai daudzgadu rīcības plāni un pasākumi būtu jāuzskata par darba programmām Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 nozīmē. Gada vai daudzgadu rīcības plāniem būtu jāietver virkne pasākumu, kas sagrupēti vienā dokumentā.
- (22) Rīcības plāni saskaņā ar instrumenta ārējo komponentu būtu jāpieņem katru gadu, ja vien, ņemot vērā darbību raksturu un mērķus, nav pamatoti pieņemt daudzgadu plānus.
- (23) Komisijai būtu jāpieņem daudzgadu indikatīvās programmas, kas atbilst Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 1. nodaļā minētajām daudzgadu indikatīvajām programmām un papildina tās.

- (24) Instrumenta ārējā komponenta īstenošanas kopējais politiskais satvars būtu jāveido ar politikām, kas izklāstītas asociācijas nolīgumos, kas attiecas uz instrumentu, partnerības un sadarbības nolīgumos, daudzpusējos nolīgumos, kodolsadarbības nolīgumos, saprašanās memorandos, līgumos, konvencijās un citos nolīgumos, kas izveido attiecības starp Kopienu un tās partnervalstīm, kā arī Eiropadomes secinājumos un Padomes secinājumos, samitos pieņemtās deklarācijās, secinājumos pēc augstākā līmeņa sanāksmēm ar partnervalstīm, Komisijas paziņojumos un Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos kopīgos paziņojumos. Lemjot par partnervalstu dalību instrumenta ārējā komponentā, ir jāievēro attiecīgās Padomes un Komisijas prerogatīvas saskaņā ar *Euratom* līguma 101. pantu.
- (25) Ar instrumenta ārējo komponentu var finansēt darbības jebkurā partnervalstī saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem un ar attiecīgajiem nolīgumiem, kas ļauj partnervalstij piedalīties instrumentā. Prioritāti vajadzētu piešķirt personām un subjektiem no valstīm, kas pievienojas, kandidātvalstīm, potenciālajām kandidātvalstīm un Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm.
- (26) Starptautiskās sadarbības pamatā vajadzētu būt SAEA drošuma standartos noteiktajiem drošuma pamatprincipiem, attiecīgā gadījumā ņemot vērā arī pārrobežu ietekmi uz vidi, neradot negatīvu ietekmi uz sadarbības un palīdzības īstenošanas darbībām saskaņā ar Instrumentu.

- (27) Lai sasniegtu regulas mērķus, izņēmuma kārtā instrumentā paredzēto sadarbību var īstenot ar partnervalstīm, kuras nespēj izpildīt kritērijus, lai kļūtu par starptautisku instrumentu pusēm, jo īpaši, ja uz šādu dalību attiecas nosacījumi, kas saistīti ar valstiskumu, dalību vai atzīšanu Apvienoto Nāciju Organizācijas satvarā vai citos attiecīgos daudzpusējos nolīgumos, vai ja pievienošanās procedūras šādiem starptautiskiem instrumentiem vēl nav pabeigtas.
- (28) Paturot prātā to, ka partnervalstīs joprojām ir jāuzlabo drošums saistībā ar kodolenerģijas izmantošanu miermīlīgiem mērķiem, un ņemot vērā pašreizējo un turpmāko attīstību šajā jomā, ar instrumentu būtu jātiecas sasniegt mērķi veicināt visaugstākā līmeņa kodoldrošumu un pretradiācijas aizsardzību, atbalstīt nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu atbildīgu un drošu apsaimniekošanu un kodolmateriālu garantiju efektīvu un iedarbīgu piemērošanu partnervalstīs. Tam cita starpā būtu jāietver radioloģiski piesārņotu bijušo objektu atveseļošana, regulatīvo spēju un saistīto spēju stiprināšana, lai kodolenerģijas izmantošanā miermīlīgiem mērķiem nodrošinātu kodoldrošumu un pretradiācijas aizsardzību pašreizējos lietojumos un turpmākajās izstrādēs, kā arī pretradiācijas aizsardzību jaunos medicīniskos lietojumos, kas saistīti ar jonizējošo starojumu.

- (29) [Krievijas agresijas karš pret Ukrainu nodara kaitējumu Ukrainas infrastruktūrai, tai skaitā valsts kodolelektrostacijām, kā par to liecina dronu uzbrukums Černobiļas jaunajam drošajam aizsargietvaram 2025. gada 14. februārī. Attiecībā uz Savienības atbalstu ar Ukrainu saistītām vajadzībām kodoldrošuma jomā apropriācijas, kas mobilizētas no Padomes Regulas (ES, Euratom) 202X/XXXX [DFS regula] 6. pantā minētās Ukrainas rezerves, var darīt pieejamas atbalstam, ko saskaņā ar instrumenta ārējo komponentu sniedz neatmaksājama atbalsta, finanšu instrumentu un budžeta garantijas uzkrājumu veidošanas veidā. Atbalsts, ko saskaņā ar šīs regulas instrumenta ārējo komponentu sniedz Ukrainai aizdevumu veidā saskaņā ar Padomes Lēmumu 77/270/Euratom, būtu jāsniedz, nepārsniedzot Padomes Lēmumā 77/270/Euratom noteikto summu un maksimālo apjomu, kas minēts regulas “Eiropa pasaulē” regulas 6. panta 2. punkta otrajā daļā. Ja minētie aizdevumi ir jāpiespē Ukrainai kā suverēnai valstij, tos būtu jāsedz ar garantiju, kas sniegta saskaņā ar Padomes Regulas (ES, Euratom) 202X/XXXX [DFS regula] 2. panta 3. punkta otro daļu. Attiecīgi ir lietderīgi paredzēt atkāpi no Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 214. panta 1. punkta un nenoteikt uzkrājumu likmi minētajiem aizdevumiem Ukrainai, kā paredzēts regulas “Eiropa pasaulē” 24. panta 3. punkta pēdējā daļā.]
- (30) [Lai nodrošinātu konsekvenci, budžeta garantija un finanšu instrumenti, tai skaitā apvienojumā ar citiem neatmaksājama atbalsta veidiem finansējuma apvienošanas operācijās, saskaņā ar instrumenta ārējo komponentu būtu jāīsteno saskaņā ar piemērojamajiem Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] noteikumiem, izmantojot nolīgumus, kas noslēgti par šāda veida atbalstu saskaņā ar “Eiropa pasaulē” īstenošanas mehānismiem.]

- (31) [Attiecībā uz ārējo komponentu, ja Savienības atbalsts saskaņā ar šo instrumentu ir jāsniedz budžeta garantijas vai finanšu instrumenta veidā, tai skaitā apvienojumā ar neatmaksājamu atbalstu finansējuma apvienošanas operācijā, šāda atbalsta sniegšanā jāizmanto vienīgi “Eiropa pasaulē” īstenošanas mehānismi saskaņā ar piemērojamajiem “Eiropa pasaulē” īstenošanas mehānismu noteikumiem.]
- (32) Lai sadarbība kodoldrošuma jomā būtu sekmīga, par nepieciešamu uzskata ciešu sadarbību ar starptautiskām organizācijām, kuru mērķi ir līdzīgi instrumenta mērķiem, kā minēts *Euratom* līguma II sadaļas 10. nodaļā, it īpaši ar Starptautisko Atomenerģijas aģentūru (SAEA).
- (33) Visefektīvāko pieejamo resursu izmantošanu var panākt, nodrošinot Savienības ārējās finansēšanas instrumentu saskaņotību un papildināmību, kā arī veidojot sinerģijas ar citām Savienības politikas jomām un programmām. Lai maksimāli palielinātu apvienoto intervencu ietekmi nolūkā sasniegt kopīgu mērķi, šai regulai būtu jāļauj kombinēt finansējumu ar citām Kopienas un Savienības programmām, ja vien iemaksas nesedz vienas un tās pašas izmaksas.

- (34) Iepriekšējā finanšu programma saskaņā ar Regulu (Euratom) 2021/100 apliecināja papildu Kopienas pievienoto vērtību, ko rada zināšanu apkopošana un izplatīšana. Pamatojoties uz *Euratom* līguma 8. pantu, un ievērojot Padomes Direktīvas 2011/70/Euratom ¹⁷ 7. pantu, *JRC* ir atbildīgs par savu vēsturisko kodolsaistību pārvaldību un saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem slēgto kodoliekārtu dezekspluatāciju. Attiecīgi 1999. gadā ar paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei ¹⁸ *JRC* tika sākta programma kodoliekārtu dezekspluatācijai un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanai, un kopš tā laika Komisija ir regulāri sniegusi jaunāko informāciju par minētās programmas progresu ¹⁹.
- (35) Komisija ir secinājusi, ka labākais veids, kā izpildīt prasības, kas izriet no Padomes Direktīvas 2011/70/Euratom 5. panta 1. punkta f) apakšpunkta un 7. panta, ir īstenot stratēģiju, kurā ir apvienoti dezekspluatācijas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas pasākumi, vienlaikus sākot brīvprātīgas apspriedes starp *JRC* un uzņēmējām dalībvalstīm par kodoliekārtu dezekspluatācijas un nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas saistību iespējamu nodošanu, ja Komisija un uzņēmējas dalībvalstis ir savstarpēji vienojušās. *JRC* būtu jānodrošina un jāuztur pietiekami resursi, lai pildītu savus pienākumus attiecībā uz kodoliekārtu dezekspluatāciju un nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas drošumu.

¹⁷ Padomes Direktīva 2011/70/Euratom (2011. gada 19. jūlijs), ar ko izveido Kopienas sistēmu lietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu atbildīgai un drošai apsaimniekošanai (OV L 199, 2.8.2011., 48. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

¹⁸ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei (1999. gada 17. marts) par novecojušu kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanu un atkritumu apsaimniekošanu: vēsturiskās saistības, kas izriet no *JRC* veiktajām darbībām kodolenerģijas jomā saskaņā ar *Euratom* līgumu (COM (1999) 114 final).

¹⁹ SEC(2004) 624, COM(2008) 903 un COM(2013) 734.

- (36) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ²⁰.
- (37) Komisijai būtu nekavējoties jāpieņem piemērojami īstenošanas akti, ar kuriem pieņem vai groza gada vai daudzgadu rīcības plānus un pasākumus saskaņā ar instrumenta ārējo komponentu, ja tas nepieciešams nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ pienācīgi pamatotos gadījumos, kas saistīti ar vajadzību pēc ātras Kopienas reakcijas.
- (38) Saskaņā ar Padomes Lēmuma 2010/427/ES 9. pantu Augstais pārstāvis kā Komisijas priekšsēdētāja vietnieks nodrošina Savienības ārējās darbības vispārēju politisku koordināciju, nodrošinot tās vienotību, konsekveni un efektivitāti, it īpaši īstenojot šo instrumentu.
- (39) Padomes Lēmumā 2010/427/ES ²¹ minētās atsauces uz ārējās palīdzības instrumentiem būtu jālasa kā atsauces uz šo regulu un tajā minētajām regulām. Komisijai būtu jānodrošina, ka šī regula tiek īstenota saskaņā ar minētajā lēmumā paredzēto Eiropas Ārējās darbības dienesta uzdevumu.

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

²¹ Padomes Lēmums 2010/427/EU (2010. gada 26. jūlijs), ar ko nosaka Eiropas Ārējās darbības dienesta organizatorisko struktūru un darbību (OV L 201, 3.8.2010., 30. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

- (40) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā attiecīgajām politikas jomām un lai īstenošanu varētu sākt no 2028.–2034. gada daudzgadu finanšu shēmas sākuma, šī regula būtu jāpieņem no 2028. gada 1. janvāra.
- (41) Saistībā ar Savienības ierobežojošajiem pasākumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz LES 29. pantu un LESD 215. panta 2. punktu, finansējumu un ekonomikas resursus nedrīkst ne tieši, ne netieši darīt pieejamus ierobežojošo pasākumu sarakstos iekļautām fiziskajām un juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām vai izmantot par labu tām. Tāpēc šādas fiziskas vai juridiskas personas, vienības vai struktūras, kā arī juridiskas personas, vienības vai struktūras, kas ir to īpašumā vai kontrolē, nebūtu jāatbalsta.
- (42) Tādēļ Regulas (Euratom) 2021/100 un (Euratom) Nr. 2021/948 būtu jāatceļ,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Ar šo regulu izveido Kodoldrošuma sadarbības un dezekspluatācijas instrumentu (“instruments”) [laikposmam no 2028. gada 1. janvāra līdz 2034. gada 31. decembrim].
2. Ar to nosaka instrumenta mērķus, tā indikatīvo budžetu [laikposmam no 2028. gada 1. janvāra līdz 2034. gada 31. decembrim], Savienības finansējuma veidus un šāda finansējuma sniegšanas noteikumus saskaņā ar instrumentu. Tajā pievēršas arī katra no instrumenta diviem komponentiem, proti, ārējā komponenta un iekšējā komponenta, īpatnībām.

Instrumenta mērķi

1. Šā instrumenta ārējā komponenta vispārējais mērķis ir sekmēt augsta līmeņa kodoldrošumu, pretradiācijas aizsardzību, nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošu apsaimniekošanu, dezekspluatāciju un iedarbīgu un efektīvu garantiju piemērošanu kodolmateriāliem [...] partnervalstīs, papildinot Regulu (ES) 202X/XXXX ["Eiropa pasaulē"] un pamatojoties uz darbībām Kopienā, tai skaitā attiecīgo *Euratom* tiesisko regulējumu.

Šajā regulā jēdzienam "partnervalsts" ir tāda nozīme, kāda tam piešķirta Regulas (ES) 202X/XXXX ["Eiropa pasaulē"] 2. panta 10. punktā.
2. Instrumenta iekšējā komponenta vispārējais mērķis ir atbalstīt Komisijas kodoliekārtu dezekspluatāciju Kopīgā pētniecības centra (*JRC*) objektos atbilstīgi attiecīgajos dezekspluatācijas plānos noteiktajām vajadzībām un drošā veidā apsaimniekot saistīto nostrādāto kodoldegvielu, kodolmateriālus un radioaktīvos atkritumus. Turklāt ar instrumentu atbalsta dalīšanos ar pieredzi, zinātību, labāko praksi un zināšanām, kuras gūtas kodoliekārtu demontāžas un dezekspluatācijas procesā un tā rezultātā radušos radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanā un kuras strukturētā veidā darīs zināmas Kopienas ieinteresētajām personām.

3. Instrumenta ārējam komponentam ir šādi konkrēti mērķi:

- a) sekmēt efektīvu kodoldrošuma un pretradiācijas aizsardzības kultūru un visaugstāko kodoldrošuma un pretradiācijas aizsardzības standartu īstenošanu, tai skaitā attiecībā uz drošuma ziņā būtisku piegāžu drošību, gatavību ārkārtas situācijām un reaģēšanu uz tām, spēju veidošanu un partnervalstu iestāžu lēmumu pieņemšanas procesu pārredzamību;
- b) atbalstīt atbildīgu un drošu nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu, kodoliekārtu un bijušo kodolobjektu dezekspluatāciju un atveseļošanu partnervalstīs;
- c) stiprināt efektīvas un iedarbīgas kodolmateriālu garantijas partnervalstīs.

Darbībās saskaņā ar ārējo komponentu par prioritāti izvirza to, ka partnervalstīs tiek stiprinātas efektīvas un neatkarīgas regulatīvās kontroles un spēju veidošanas darbības, tostarp sniedzot atbalstu kompetentajām regulatīvajām iestādēm un attiecīgā gadījumā to izraudzītajām tehniskā atbalsta organizācijām.

4. Instrumenta iekšējam komponentam ir šādi konkrēti mērķi:

- a) atbalstīt dezekspluatācijas plānu un veikt pasākumus saskaņā ar uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem attiecībā uz Komisijai piederošo kodoliekārtu demontāžu un dekontamināciju *JRC* objektos, veikt saistīto radioaktīvo atkritumu drošu apsaimniekošanu un attiecīgā gadījumā sagatavot *JRC* attiecīgo kodolsaistību iespējamu nodošanu uzņēmējām dalībvalstīm;
- b) attiecībā uz *JRC* – turpināt veidot saiknes un apmainīties ar informāciju ar Savienības ieinteresētajām personām, tostarp ar regulatoriem, industriju un apmācības iestādēm, par kodoliekārtu dezekspluatāciju, lai nodrošinātu sistemātisku zināšanu, labākās prakses un gūto mācību izplatīšanu un pieredzes apmaiņu visās attiecīgajās jomās, piemēram, regulējumā un apmācībā, un lai veidotu iespējamās Savienības sinerģijas.

Pirmās daļas a) apakšpunktā minēto saistību nodošana ir brīvprātīga jebkurai uzņēmējai dalībvalstij, un to reglamentē divpusējs nolīgums, kas noslēgts starp Komisiju un uzņēmēju dalībvalsti. Minētajā divpusējā nolīgumā paredz, ka visas Komisijas kodoliekārtu dezekspluatācijas izmaksas *JRC* objektos un saistīto radioaktīvo atkritumu glabāšanas izmaksas sedz Kopiena un ka tās pilnībā atbilst Padomes Direktīvai 2011/70/Euratom. Brīvprātīgās apspriedes starp Komisiju un uzņēmēju dalībvalsti par pirmās daļas a) apakšpunktā minēto saistību iespējamo nodošanu var sākt ne vēlāk kā divu gadu laikā no šīs regulas spēkā stāšanās dienas.

[3. pants

Budžets

1. Indikatīvais finansējums instrumenta īstenošanai laikposmam no 2028. gada 1. janvāra līdz 2034. gada 31. decembrim ir 966 000 000 EUR faktiskajās cenās..
2. Turklāt finanšu resursus Ukrainai, kas mobilizēti saskaņā ar Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 6. panta 2. punktu no Ukrainas rezerves saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) 202X/XXXX [DFS regula] 6. pantu, attiecīgā gadījumā drīkst izmantot, lai sniegtu Savienības atbalstu Ukrainai saskaņā ar šo regulu.
3. Apropriācijas var iekļaut Savienības budžetā pēc 2034. gada, lai segtu nepieciešamos izdevumus un varētu pārvaldīt darbības, kas nav pabeigtas līdz instrumenta beigām.
4. Šā panta 1. punktā minēto finansējumu, šā panta 2. punktā minētos finanšu resursus un 3. pantā minētās papildu resursu summas var izmantot arī tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga instrumenta īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas darbībām, korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām un platformām, informācijas, pamanāmības un komunikācijas darbībām, tai skaitā korporatīvajai komunikācijai par Savienības politiskajām prioritātēm, un visai pārējai tehniskajai un administratīvajai palīdzībai vai ar personālu saistītiem izdevumiem, kas Komisijai radušies, pārvaldot instrumentu.

5. Attiecībā uz instrumenta ārējo komponentu šīs regulas īstenošanai piemēro noteikumus un procedūras attiecībā uz pārnēsumiem, gada maksājumiem, atmaksājumiem, ieņēmumiem un atgūtajiem līdzekļiem no finanšu instrumentiem, ko finansē saskaņā ar šo instrumentu vai tā priekšgājējiem, un pārpalikumiem no budžeta garantijām un aizdevumiem, kuriem uzkrājumi izveidojušies saskaņā ar šo instrumentu vai tā priekšgājējiem, kā noteikts Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 22. pantā.]

4. pants

Papildu resursi

Dalībvalstis, Savienības iestādes, struktūras un aģentūras, partnervalstis, starptautiskās organizācijas, starptautiskās finanšu iestādes vai citas trešās personas var veikt papildu finanšu iemaksas vai nefnansiālus ieguldījumus instrumentā. Papildu finanšu iemaksas ir ārējie piešķirtie ieņēmumi Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 21. panta 2. punkta a), d) vai e) apakšpunkta vai 21. panta 5. punkta nozīmē.

Alternatīvs, kombinēts un kumulatīvs finansējums

1. Instrumentu īsteno sinerģijā ar citām Kopienas un Savienības programmām. Darbība, kas saņēmusi Kopienas un Savienības iemaksu no citas programmas, arī var saņemt iemaksu. Attiecīgajai iemaksai piemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumus, vai arī visām iemaksām var piemērot vienotu noteikumu kopumu un var noslēgt vienotas juridiskas saistības. Ja Savienības iemaksas pamatā ir attiecināmās izmaksas, kumulatīvais no Savienības budžeta piešķirtais atbalsts nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas, un to var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar atbalsta nosacījumiem.
2. Saskaņā ar šo instrumentu piešķiršanas procedūras var kopīgi īstenot tiešā vai netiešā pārvaldībā ar dalībvalstīm, Savienības iestādēm, struktūrām un aģentūrām, partnervalstīm, starptautiskām organizācijām, starptautiskām finanšu iestādēm vai citām trešām personām ("kopīgās piešķiršanas procedūras partneri") – ar noteikumu, ka tiek nodrošināta Savienības finanšu interešu aizsardzība. Uz šādām procedūrām attiecas vienots noteikumu kopums, un to rezultātā tiek noslēgtas vienotas juridiskas saistības. Šajā nolūkā partneri, kas piedalās kopīgā piešķiršanas procedūrā, var instrumentam darīt pieejamus resursus saskaņā ar šīs regulas [4.] pantu vai attiecīgā gadījumā piešķiršanas procedūras īstenošanu var uzticēt partneriem saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 62. panta 1. punkta c) apakšpunktu. Kopīgās piešķiršanas procedūrās kopīgās piešķiršanas procedūras partneru pārstāvji var būt arī Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 153. panta 3. punktā minētās vērtēšanas komisijas locekļi.

Īstenošana un Savienības finansējuma veidi

1. Instrumentu īsteno saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) 2024/2509 tiešā pārvaldībā vai netiešā pārvaldībā kopā ar subjektiem, kas uzskaitīti minētas Regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktā.
2. Savienības finansējumu var sniegt jebkādā veidā saskaņā ar Regulu (ES, Euratom) 2024/2509, it īpaši dotāciju, godalgu, iepirkuma, nefinanšu ziedojumu, budžeta garantiju, finanšu instrumentu un finansējuma apvienošanas darbību veidā.

II NODAĻA

INSTRUMENTA DAŽĀDO KOMPONENTU ĪSTENOŠANA

1. IEDAĻA: ĪPAŠI NOTEIKUMI INSTRUMENTA ĀRĒJĀ KOMPONENTA ĪSTENOŠANAI

7. pants

Politikas satvars

Šī instrumenta īstenošanas vispārējo politikas satvaru veido politikas, kas izklāstītas asociācijas nolīgumos, partnerības un sadarbības nolīgumos, tai skaitā kodolsadarbības nolīgumos, daudzpusējos nolīgumos, juridiski nesaistošos instrumentos, kā piemēram, saprašanās memorandos, līgumos, konvencijās, deklarācijās un citos nolīgumos, kas izveido attiecības starp Savienību un/vai Kopienu un tās partnervalstīm, kā arī Eiropadomes secinājumos un Padomes secinājumos, samitos pieņemtajās deklarācijās, secinājumos pēc augstākā līmeņa sanāksmēm ar partnervalstīm, Komisijas stratēģijās un paziņojumos un Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos kopīgajos paziņojumos.

Īstenošana un attiecināmība saskaņā ar instrumentu “Eiropa pasaulē”

1. Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, Savienības finansējumu instrumenta ārējam komponentam īsteno saskaņā ar šo regulu, Regulu (ES, Euratom) 2024/2509 un attiecīgā gadījumā Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] II sadaļas II un III nodaļu, izņemot minētās regulas 19. pantu, 20. panta 2. un 3. punktu un 26. pantu. Visām darbībām, ko finansē saskaņā ar ārējo komponentu, piemēro Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 20. panta 1. punktā un 4.–12. punktā izklāstītos attiecināmības noteikumus.
2. **[Ja Savienības atbalstu sniedz budžeta garantijas vai finanšu instrumenta veidā, tai skaitā apvienojumā ar neatmaksājamu atbalstu finansējuma apvienošanas darbībā, to sniedz vienīgi, izmantojot “Eiropa pasaulē” īstenošanas mehānismu, un īsteno saskaņā ar piemērojamajiem “Eiropa pasaulē” īstenošanas mehānisma noteikumiem, izmantojot nolīgumus, kas par šāda veida atbalstu noslēgti saskaņā ar “Eiropa pasaulē” īstenošanas mehānismiem.]**
3. **[Savienības atbalstu budžeta garantijas veidā sniedz, nepārsniedzot budžeta garantijas maksimālo summu, kas noteikta “Eiropa pasaulē” regulā.]**
4. **[Ja instruments izmanto “Eiropa pasaulē” īstenošanas mehānismu, tajā paredz uzkrājuma veidošanu budžeta garantijai un finansējumu finanšu instrumentiem, tai skaitā apvienojumā ar neatmaksājamu atbalstu finansējuma apvienošanas operācijas veidā.]**

Euratom aizdevumi

1. **]**Savienības atbalstu Ukrainai aizdevumu veidā saskaņā ar Padomes Lēmumu 77/270/Euratom sniedz Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 6. panta 2. punkta otrajā daļā minētās maksimālās summas robežās. Aizdevumiem Ukrainai saskaņā ar Padomes Lēmumu 77/270/Euratom piemēro Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 24. panta 3. punkta pēdējās daļas noteikumus.**]**
2. Uzkrājumu likme Savienības atbalstam aizdevumu veidā Armēnijai saskaņā ar Padomes Lēmumu 77/270/Euratom ir uzkrājumu likme, kas noteikta Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 24. pantā.

Daudzgaļu indikatīvās programmas

1. Instrumenta ārējo komponentu īsteno, izmantojot daudzgaļu indikatīvās programmas, ko pieņem ar īstenošanas aktiem saskaņā ar 17. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru. Šādas daudzgaļu indikatīvās programmas:
 - a) ir paredzētas, lai nodrošinātu saskaņotu satvaru sadarbībai starp Kopienu un attiecīgajām partnervalstīm vai reģioniem veidā, kurš atbilst Kopienas vispārējam nolūkam un darbības jomai, mērķiem, principiem un politikai, un pamatojoties uz šīs regulas 7. pantā minēto politikas satvaru;
 - b) ir vispārējs pamats sadarbībai kodoldrošuma jomā saskaņā ar instrumentu, un tajās nosaka Kopienas mērķus sadarbībai, ņemot vērā attiecīgo valstu vajadzības, Kopienas prioritātes, starptautisko situāciju un attiecīgo partnervalstu darbības;
 - c) norāda b) apakšpunktā minētās sadarbības pievienoto vērtību un to, kā izvairīties no pārklāšanās ar citām programmām un iniciatīvām, it īpaši ar tādām starptautisko organizāciju un citu galveno līdzekļu devēju programmām un iniciatīvām, kurām ir līdzīgi mērķi;
 - d) nosaka ģeogrāfiskās un politikas prioritātes, kas izvēlētas Savienības finansējuma saņemšanai, konkrētos mērķus un attiecīgā gadījumā indikatīvos finanšu piešķirumus un izpildes metodes;

- e) balstās uz dialogu ar partnervalstīm vai reģioniem, iesaistot attiecīgās ieinteresētās personas, it īpaši valdības un regulatīvās iestādes un to izraudzītās organizācijas, kā arī attiecīgā gadījumā apspriežoties ar Eiropas Kodoldrošības jomas regulatoru grupu (*ENSREG*), kas izveidota ar Komisijas Lēmumu 2007/530/Euratom ²².
2. Daudz gadu indikatīvās programmas var pārskatīt uz *ad hoc* pamata, ja tas ir nepieciešams to efektīvai īstenošanai, it īpaši, ja ir būtiskas izmaiņas 7. pantā minētajā politikas satvarā vai ja ir notikusi krīze, vai pēckrīzes situācijā. Pārbaudes procedūru, kas minēta 17. panta 2. punktā, piemēro arī daudz gadu indikatīvo programmu grozījumiem.

11. pants

Rīcības plānu un pasākumu pieņemšana

1. Komisija pieņem gada rīcības plānus saskaņā ar instrumenta ārējo komponentu. Tomēr, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā darbību raksturu un mērķus, Komisija var pieņemt daudz gadu rīcības plānus.
2. Gada vai daudz gadu rīcības plāni un pasākumi saskaņā ar instrumenta ārējo komponentu ir darba programmas Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 nozīmē. Rīcības plānos un pasākumos ņem vērā konkrēto kontekstu un katrai darbībai precīzē elementus, kas izklāstīti Regulas (ES) 202X/XXXX [“Eiropa pasaulē”] 18. panta 1. punktā.

²² Komisijas Lēmums 2007/530/Euratom (2007. gada 17. jūlijs) par Eiropas augstākā līmeņa grupas izveidošanu kodoldrošības un kodolatkritumu apsaimniekošanas jautājumos (OV L 195, 27.7.2007., 44. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/530/oj>).

3. Komisija ar īstenošanas aktiem pieņem 1. un 2. punktā minētos rīcības plānus un pasākumus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 17. panta 2. punktā.
4. Pārbaudes procedūra, kas minēta 3. punktā, nav jāpiemēro:
- a) īpašiem pasākumiem un atbalsta pasākumiem, kuriem piešķirtais Savienības finansējums nepārsniedz 5 miljonus EUR;
 - b) tehniskiem grozījumiem, ja tie būtiski neietekmē attiecīgā rīcības plāna vai pasākuma mērķus, piemēram:
 - i) nemaina izpildes metodi;
 - ii) nepārdala līdzekļus starp rīcības plānā ietvertajām darbībām;
 - iii) rīcības plānu un pasākumu budžeta palielinājums nav vairāk kā 20 % no minētā budžeta un nepārsniedz 5 miljonus EUR.
- Īpašos pasākumus un atbalsta pasākumus, kā arī tehniskos grozījumus, kad tie pieņemti saskaņā ar šo punktu, viena mēneša laikā pēc to pieņemšanas paziņo dalībvalstīm ar 17. panta 1. punktā minētās komitejas starpniecību. Tos paziņo arī Eiropas Parlamentam.
5. Pienācīgi pamatotu, nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ saistībā ar nepieciešamību Kopienai ātri reaģēt, Komisija pieņem vai groza šī panta 1. un 2. punktā minētos rīcības plānus vai pasākumus, izmantojot nekavējoties piemērojamus īstenošanas aktus saskaņā ar 17. panta 3. punktā minēto procedūru.

Starptautiskās sadarbības kritēriji

1. Ar instrumenta ārējo komponentu var finansēt darbības partnervalstīs saskaņā ar šajā pantā noteiktajiem kritērijiem.
2. Sadarbības pamatā ir kopēja izpratne vai savstarpējs nolīgums starp partnervalsti un Kopienu.
3. Partnervalstis, kas vēlas sadarboties ar Kopienu kodolmateriālu garantiju jomā, ir Kodolieroču neizplatīšanas līguma puses, un tās ir noslēgušas Vispārējo garantiju nolīgumu ar SAEA, vai tām ir spēkā papildprotokols ar SAEA.
4. Partnervalstis, kas vēlas sadarboties ar Kopienu kodoldrošuma jautājumos, ir aktīvas Konvencijas par kodoldrošību un Kopējās nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošas apsaimniekošanas konvencijas vai citu attiecīgu konvenciju puses vai ir veikušas pasākumus, kuri apliecina stingru apņemšanos pievienoties šīm konvencijām.

5. To partnervalstu teritorijā, kuras vēlas sadarboties ar Kopienu attiecībā uz gatavību ārkārtas situācijām un reaģēšanu uz tām, pretradiācijas aizsardzību vai radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu un kuras nav 3. un 4. punktā minēto starptautisko instrumentu puses, nevajadzētu būt nevienai kodoliekārtai.
6. Sadarbība ar partnervalstīm, kuras nav 3. un 4. punktā minēto starptautisko instrumentu puses un kuru teritorijā nav nevienas kodoliekārtas, ir iespējama tikai pēc attiecīgo partnervalstu tieša pieprasījuma un aprobežojas ar atbalstu, ko tās lūdz kodolavārijas vai radiācijas avārijas gadījumā, kā minēts Konvencijā par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu un Konvencijā par palīdzību kodolnegadījumā vai radiācijas avārijas situācijā.
7. Lai sasniegtu 2. panta 3. punktā izklāstītos mērķus, izņēmuma kārtā instrumentā paredzēto sadarbību var īstenot ar partnervalstīm, kuras nespēj izpildīt kritērijus, lai kļūtu par 3. un 4. punktā minēto starptautisko instrumentu pusēm, jo īpaši, ja uz šādu dalību attiecas nosacījumi, kas saistīti ar valstiskumu, dalību vai atzīšanu Apvienoto Nāciju Organizācijas satvarā vai citos attiecīgos daudzpusējos nolīgumos vai ja pievienošanās procedūras šādiem starptautiskiem instrumentiem vēl nav pabeigtas.
8. Lai nodrošinātu un uzraudzītu atbilstību instrumentā paredzētajiem ar sadarbību saistītajiem mērķiem, attiecīgā partnervalsts piekrīt veikto darbību izvērtējumam. Minētā izvērtēšana nodrošina iespēju uzraudzīt un pārbaudīt atbilstību mērķiem, par kuriem panākta vienošanās, un tā ir nosacījums Kopienas iemaksas maksājuma turpināšanai.

9. Saskaņā ar šo instrumentu īstenotajā sadarbībā ar partnervalstīm attiecīgā gadījumā ņem vērā starptautiski atzītus principus un metodes, kas attiecas uz iespējamo pārrobežu ietekmi uz vidi, ko var radīt kodoliekārtas partnervalstīs, tostarp ietekmi saistībā ar normālu darbību un avāriju scenārijiem. Dalībvalsts, kuru varētu tieši skart iespējama pārrobežu ietekme, ko rada kodoliekārtas kādā partnervalstī, var lūgt Komisiju iesaistīties sadarbībā ar partnervalsti, lai iegūtu attiecīgu informāciju.
10. Kodolelektrostaciju operatori partnervalstīs var saņemt atbalstu izņēmuma, ierobežota termiņa un objektam specifiskos gadījumos, tostarp ar kodoldrošumu saistītās ārkārtas situācijās, tādas stratēģijas izstrādē, kurā ņemti vērā ieteikumi, kas izriet no *ENSREG* profesionālizvērtēšanā izstrādātiem riska un drošuma novērtējumiem, tai skaitā noturības testiem un tematiskas profesionālizvērtēšanas, tādu kritēriju un koncepciju izstrādē, kuru mērķis ir sasniegt visaugstākos nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas standartus, tādu stratēģiju izstrādē, ar kurām nodrošina novecojušu kodoliekārtu drošu dezekspluatāciju un iedarbīgu un efektīvu garantiju piemērošanu, kā arī zināšanu pārvaldībā un apmācībā kodoldrošuma jomā.

13. pants

Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD)

Instrumenta ārējo komponentu īsteno, ņemot vērā EĀDD lomu, kā paredzēts Padomes Lēmumā 2010/427/ES, it īpaši tā 3. un 9. pantā.

2. IEDAĻA: ĪPAŠI NOTEIKUMI INSTRUMENTA IEKŠĒJĀ KOMPONENTA ĪSTENOŠANAI

14. pants

Darba programmas

1. Instrumenta iekšējā komponenta īstenošanu veic ar Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 110. pantā minēto darba programmu palīdzību. Darba programmas pieņem saskaņā ar Komisijas Lēmuma 96/282/Euratom 4. pantā noteikto procedūru.
2. Instrumenta iekšējā komponenta darba programma:
 - a) ir ar mērķi sniegt pārskatu par darbībām, kas plānotas laikposmā, uz kuru attiecas daudzgadu darba programma;
 - b) veido vispārēju pamatu to darbību īstenošanai, uz kurām attiecas šī regula, un balstās uz augstākajiem kodoldrošuma standartiem un labāko praksi, nodrošinot Kopienas kodolsaistību izpildi.

***Savienības finansējuma īstenošana, tā veidi un attiecināmības kritēriji instrumenta iekšējā
komponenta īstenošanā***

Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, Savienības finansējumu instrumenta iekšējam komponentam īsteno saskaņā ar šo regulu un Regulu (ES, Euratom) 2024/2509.

Savienības finansējumu saskaņā ar instrumenta iekšējo komponentu ir tiesīgas saņemt tikai šādas darbības:

- a) slēgto kodoliekārtu droša saglabāšana un ekspluatācija;
- b) novecojušu vai neizmantotu kodoliekārtu (vai abu) demontāža;
- c) radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas droša apsaimniekošana, tai skaitā savākšana, raksturošana, apstrāde, transportēšana un uzglabāšana;
- d) kodolmateriāla krājumu samazināšana JRC objektos;
- e) radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas iekārtu izstrāde un būvniecība;
- f) dezekspluatācijas plānu, tehnisko pētījumu un licencēšanas dokumentu izstrāde un atjaunināšana;
- g) ārējais atbalsts projektu izstrādei, izvērtēšanai, pārvaldībai;
- h) darbības atbalsts, tai skaitā pretradiācijas aizsardzība, aprīkojuma un iekārtu uzturēšana;
- i) brīvprātīgas apspriedes ar uzņēmējām dalībvalstīm nolūkā veikt Komisijas kodolsaistību iespējamu nodošanu;
- j) saziņa un sadarbība ar ārējām ieinteresētajām personām;
- k) kodoliekārtu dezekspluatācijas zināšanu apkopošana, sagatavošana, novērtēšana un izplatīšana, tai skaitā apmācības darbības;
- l) visas citas darbības, ar kurām atbalsta Komisijas kodoliekārtu dezekspluatāciju JRC objektos un zināšanas par kodoliekārtu dezekspluatāciju un atkritumu apsaimniekošanu, kā minēts 2. pantā.

Zināšanu apmaiņas nodrošināšana

1. Zināšanas, kas radītas *JRC* dezekspluatācijas un atkritumu apsaimniekošanas programmas, kā arī dezekspluatācijas palīdzības programmas, kas izveidota saskaņā ar Regulu (ES) 202X/XXXX [Ignalina] ²³, īstenošanas procesā, izplata Kopienas līmenī.
2. Panta 1. punktā minētās darbības veikšanai paredzētās darbības finansē saskaņā ar instrumentu. *JRC* koordinē zināšanu strukturēšanu un izplatīšanu dalībvalstīm.
3. Zināšanu izplatīšanas procesu ietver un nosaka darba programmās, kas minētas 14. pantā.

²³ Padomes Regula (ES) .../... [Ignalina], ar ko izveido kodoliekārtu dezekspluatācijas palīdzības programmu Ignalinas kodolelektrostacijai Lietuvā laika periodam no 2028. līdz 2034. gadam un atceļ Regulu (ES) Nr. 2021/101 (OV, ..., ... ELI: ...).

III NODAĻA

ĪSTENOŠANAS PILNVARAS, PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

17. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz instrumenta ārējā komponenta komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē, un tās sanāksmes notiek vismaz reizi gadā.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) 182/2011 5. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu saistībā ar tās 5. pantu.
4. Ja komitejas atzinums jāsaņem rakstiskā procedūrā, minēto procedūru izbeidz, nepanākot rezultātu, ja atzinuma sniegšanas termiņā tā nolemj komitejas priekšsēdētājs vai to pieprasa vienkāršs komitejas locekļu vairākums.

5. Saskaņā ar Savienības noslēgtajiem starptautiskajiem nolīgumiem komitejas sanāksmēs par novērotājiem var uzaicināt partnervalstu vai starptautisku organizāciju pārstāvjus, ievērojot nosacījumus, kas paredzēti komitejas reglamentā, un ņemot vērā Savienības vai tās dalībvalstu drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumus. Partnervalstu vai starptautisko organizāciju pārstāvji nepiedalās apspriedēs par jautājumiem, kas saistīti ar attiecināmības kritērijiem saskaņā ar šīs regulas 8. un 12. pantu.
6. Dalībvalstis var pieprasīt izskatīt jebkuru citu jautājumu, kas attiecas uz instrumenta īstenošanu.

18. pants

Atcelšana

Regulu (Euratom) 2021/100 un Regulu (Euratom) 2021/948 atceļ no 2028. gada 1. janvāra.

19. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot regulas (Euratom) 2021/100 un (Euratom) 2021/948, ko turpina piemērot minētajām darbībām līdz to slēgšanai.
2. No instrumenta finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp instrumentu un pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar regulām (Euratom) 2021/100 un (Euratom) 2021/948.

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2028. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs/priekšsēdētāja*
